

IROHIN YORUBA

Esia Oto Wa-^o IWAJU L'OPA EBITI NRE SI

AFOJU RIRAN, ARO RIN, ODI SI SQRQ : ENIA TI O WA NI ABEIJQBA YORUBA JE 6,362,000
MONDAY, FEBRUARY 23, 1953 OWIWIE IRISHIN YORUBA - KOKO KAN

Ijab. Nba Ogedengbe
Munawar Shuaib

Ni ay Ap 16 sa 1900 kwe
tindilengko cyu si yl awla
Olaga san Ongedeng Macauay
we si isaya Adity Kora kini
si Sant Anna. Una tusa pe o
du aman gha sambut.
Onde na mi pe oti aha
kudogor cyu kahe idan ti o
1913 ta (1913) si Ongedeng
Macauay si gba adaya guno
(S)lo. Mng. Ongedeng J. M. Janar
Ongedeng Akero pe oti o ngabu
ta lat (gabu asoy) Igihon. Ma
ngelip Eko no fan ai lwo. Ma
si il ma a ni moyoro ko tra
si Libano Eko.

O si en ka sp̄i t̄ue ti
z̄ejo Olga za fi on evo po
za li evo gba owo low̄i ri ni,
Adaju si fi evo oya na si oyo
k̄edibegye oya yi. Ibihi nweo
ba li oti oya na ti si, y o ma
si gbo n.

**ÓMO OLOYE BÁJULAIYE
SE ÌGBEYAWÓ**

Ni ojo Isgan si Isi ipo ikwu
nisi xi, ni Igboini Okada
Cole, Assistant Labour Officer
ni Isi ipo Labour NSA, gba
Omildan Taiwo Kofow rida
Bejuialy, umu Oloye Balulays
Eko ni iyeanyi abiu Isi Okere
ni Christ Church Cathedral
Lagos, Nigeria.

Lagos, 1st May
Alola J. A. Akande ni o
inla biap. Mimo na inla kwo,
Ibihi sown pari inla ibegyan-
wa na tan, ti ewo si foyin kwe
ti ibegyanwa tan ti nwo le
lo ge akata ibegyanwa si Giyo-
gan Agip Forestier ni pona
osa Ogunlana i Edo. Ogbede
W. E. Isaac si o se Amagba-
gbe, owo ikraun.

Dé: El aye wa fus nina
awón són patakiakóbi ti ówa
ni. El aye ihegyewo na ni,
awón Ajuja. Oba Alajipala-
Adele Kaj. awón bi Oluyi-
Sabe. Onigbogbo si ali Oukpok.
Orbeni Cook (Deputy Com-
missioner of Labour) Ogidihi W.
E. Becknor si opokoro awón
si ali hókó.

Ki Olowa se wiajō T'aya wia
Nob era wia kait o

E M A A
POLOWO
Qja nyin sinu
I we frohia
Yoruba

7 waron yé ni ti awon qđ éniá tí nwon wa si Ija Idunganran olí qđ ti nwon yé qđ awon alaids Agoja lebimg kero nini Igboj Municipál Fko. Iti a ba wo áwaron yé dàdarada s o ri Alahiyura Adéjú Adéto r'ejí boko kwo, ti o mba awon òpó éniá na sóyó, awon ti nwon va yó fufun.

APAKAN IRONIN IWADI Afeju Riran, Aro Rio
STOREY Odi Si Sam

Apakan nung Irahin we di ño he-
ñi Bernard Stoenz. Di ose lo-
sa ati lo awan labihon. Muni-
cipal Eto ni olo bayi.
O ni rasa awan asipays. Jero
ni si fi rati laud on loca-
ra. Irahin Municipal Eto si pe-
ro o' boy buan man ñen as, o
pan ghangga pa kwe kahit nipa-
chee oso. Ñita tubi nipa pisa-

O ni ase o si o si mi ni
fan dan ppi o si fan
ni si a se yara han npe
wa ase Osi al si ase tab
hi lo yaya. O ni
bogbo inkem si ampe cada do
si kodi lo yaya re fua enis
an siho mea f gba chua fia,
me bora e.

O ni wəw̄ eŋ pa aȳ ti di iwa
o məra pə kəw̄ Nəj̄ i tə
məw̄ aŋ̄ wiənən̄ sən̄ sə ḡiəw̄
d̄ məra təw̄ kəw̄ aw̄o alaīn̄
i lī lew̄ (Hospital) aw̄o
k̄w̄eet̄ si o h̄ a nəm̄o fən̄ aw̄o
t̄i k̄w̄eet̄ si o h̄ a nəm̄o fən̄ aw̄o
t̄i k̄w̄eet̄ si o h̄ a nəm̄o fən̄ aw̄o
t̄i k̄w̄eet̄ si o h̄ a nəm̄o fən̄ aw̄o

A gba pa twia Onibima
na ti li si Calabar, n
yio si patasi Eko ki oya to p

Awon Enis Ti O Wa
Ni Abe Ijoba Yo:uba
Je 6,362,000.

Gigo di woyori ena koko ni
Ijebu na naihan edun yi laisi le fi-
mo ye awon emis ti o wa nai lu-
koyen aai agbegie se, gboogbo
awon ena o si o wa ni abo Ijebu
Iwo Orun Nigeria. Ni 6,362,000.
Etu si odun pi fiye si n'i 1931
Ni 7,682,000 daa niboroso gba-
gbo si edun 1932 ni 3,903,000
emis.

Iyan abwo ni owa ni ibu kokau
ali agbegbe ne ni y-e. Abwo enia
Abi-akata je 630,000, Ibini je
901,000, Ibadan je 1,066,000,
Ijebu je 347,000, Ondo je 938,
000, Osogbo je 752,000, Dadoje je
597,000, Eko je 272,000, (Awo-
Osarinje je 110,000, Awujoh obira
je 126,000, Ibadan).

Ti Hu abe 1744 p. 123,000
 ti abe Bpt jg 60,000 si abo
 Badary 60,000, i abo Warren
 ati ti i u tsarpsa tg 54,000, si
 spa Iw-Orus lswj jg 53,000
 u abe Ursas; si Sapek tg 32,
 000, li Abob jg 130,000, si abo

lls abt Qro 378,00, si abt Hs
N 216,000, si abt Impas 155,00,
Ti Ondo je 442,000, si Eks
je 327,000 si Okid-aga je 445,
000, si Qro je 224,000, si abt
Ijebu je 448,000, si abt Ijebu-
Komb je 99,000, si abt no Iba-
dan je 811,00, si abt Qura je
553,000, si abt Ibad je 329,000,
si abt Kukuruku je 204,000, si

Apagó għoġġie kif idha jidher
wiegħi bi k-ix-xewx xi oka xi.

OLERA MUJERES AYUDARÁ A LOS ERH

EKO-NI ejj Ájs ti iis qjo
kérindialagus oon yi al awo
Qlipha mis qtau Fumillayo Joseph
ti o ti nje hct of Tea Bureau
ni ia Tinubu wa si Koss
kini Seot Anna pa o xo lwo

Ngupo s) pe na sao kolon
dialugbo oga bujig odun ti
koja ty si Eko si Omida
Ennuniaha Joseph ko Iwe owo
ero (Enged Barkelis) han
Conquay lati gba agunwa
Dote aro, o, aff hau pe lysan
A. Lekor si o kway bi (Enged
Iwo awo na, fow Tso, Bursa.

Fenwick, Joseph ne os ka
jehi glogbz nana na, awga n
gbs aduse gg kori adaga pum
(250). Gb gba na yio bese n
na si ha aik a nidalogun osa pi

IROHIN YORUBA

Ewu Oni Wu—IWAJU L'OPA EBITI NRE SI

AWON IMALE FERAN OKUNKUN JI IMOLE LQ

(Lati Qwo R. O. MARTINS IDI-ORO)

E kowu si—OLOTU IROHIN YORUBA
P. O. Box 163, Lagos, 57, Apoju Street, Telephone 20855
FUN OWO IROHIN YORUBA QUDUN KAN
EKO—Site mala su koko stern (4-4)
ILU MIRAN NI 'NIGERIA ATI OKE OKUN—Site mala koko
mala (5-6)
IDAJI IYE OWO WQN XI A NGBA FUN IDAJI QUDUN

VOL. VIII IBADAN, MONDAY, FEBRUARY 23, 1953 No. 298

Asiri Tu Ale Oniyeri

LAU! gba wa gbo se bi Alagbede bi nia irin
timigimo ka mo pe amisi wa nida, eyi fi han po
ohun ti a ba tenu ma nimbabobo ki e na a yé
akuyi ibebin re ti iyi ti awi-fyanu wa na yio
yeri si.

Ngebabi wọn opo eosi ti Eko ti fi lwa sibode-
ran se atibebi fun awon Egbè Dampà adapo-me-ni C
NC lati di ibe fun awon asaju wó, ti nwo si di
alaye Munisipa Eko ní a ti here si sô fuu gi ogbo
eosa pér wó baba ni e nwo è ko wo ere, baba, awa
ti my awon casis wónjá pér apasih ikoto ti di awò
aguntan hori ni wó, awon si ti fi kara han ni opopopo
igba pe kokoro miwo-miwo ni won nina qran igbó
wén, awon o nse o ní o 'gb' o ní wó ti inu oga
di lebiri.

Agiri wa tu abi ko tu? Awon da lori nina
Igbomina Agofin 'Esisina Eko? Neju ko ku, awon
si wa laye, pugbon loju wó nina ijobo igbóru na
ko si tuo mo wó mo, pella itija ni a fi tu wó ka
niibe nitoripe a gbe wón leti iwoje otito yágbé, awon
fuye ju alegun lo nitoripe iwi asotu ti di baratu
fun wója.

Iwo awon eosi wónji ni o agumi ki awon Ojibó
ati Aléyo Bi náa Bi oju tinsin wa wine adá-oba-na-
lepo ni wa, e za zo pe eku kan ni imu ni ibo igba
eju. Neju ajan enia ka ko ha fi tokun ka orilé-e-
de wa? E wo qan jinjin reju ti Olusade gran osi ti wa,
ti o si ri wípe ajarabebabó. Iwa ibajé gba a ni gbo-
gbo ero inu wó, ibidáti ti nwo bi ti ka ayorisi
wadi Munisipa 'ko yi ni nwoy a ti my pe alawibó
po Eko.

Arí i wi pe obun ti o ti koja ti koja na pugbon eyiti o tua
mbé lehin ni ti a gba peju re ti ihsin lehin ma-
ba a buru ju Bi iṣayi lo. Nwón si ki iyi titimi eran
ti Odú ti pa ri iṣa má se etatu bikoye nitoru eyiti
yio tun pa, nitoruru e mago gbagbe pe eyiti o ku
ihsin gba o ju oje lo.

Iba je pe awon ariku leti si ilélu wa nigba
ti nwoya adibo fun awon nina ijobo Musisipa Eko
Iru osun ti o gele yi ki ba ti şéle, a si dupe, pé
ti iru re kó bi gele ni, odító orju wa ke si nafa han
fun gbagbo aye to o ti o fara yé, a si tun dupe
pe Gluwa ko iki laala wa nipa awi-fyanu wa leti qran
na boi orí asan.

Rikíjú pa wógo po awon dore ko tójo ko toṣé ope
ba, onan li o pa wógo po lo tu wó ka, e a si tgbo
bi awo N.C.N.C. U se yé Dokita Olórún - Ibinmá ati
Qwo-Qwo Adeléké Adedoyin koko legbe wó nimbati
awon ti Mu Ojibó bi minu qdun 1947, iugbón lehin
na rikíjú tun na awon po awon dore, aby Ibadan ni
inti opa January 1952, yé tun baje nimbati nwoy ko fun
Balogun Aríjenimaduru laye lati lo wó Apapé Igbomina
Nigeria. Asiri tu ale Oniyeri.

Kinu si é ko fi si i koye si we
IN OWO IDDOG (DEPOSIT) he pôle a o fi
SUGAR, CERENT, CYCLES IRON SHEETS, STOCKFISH,
BEANS & COCONUTS, SALT, INSECTICIDES (SMALLWEEKS)
a o si OHUNJO PATAKÍ fasa, tan bi Nigeria.
Cabinet Merchant
London.

Marshall Exports Ltd.
129 Oxford Street
London, W. 1.

Inu mi yio dan puppi ti è al Qorun so pe ki a maa
kiran a nò alá, o si nimbati
kwan bi alaye mi yi ti le wó a kira Jessi. Kejeti wa lajé, o ki
jade fi gbagbo aye oju si kiran alaye mi yi ti le wó a kira Jessi o si oni jobbi Jessi ni
kiran bi Amia Washed are si Jessi fi kiran si wá ka kí i
dabi fi Ebóbi-Méta nipa wó ala qidá si pe o si a si
ti o fi o Dibébi Oládapo 'lòjó nipa iran péja awon ni
Iwo jorun si o jede akoko faré-ibáti qidá piápá o ni kint wa ye
hia Yoruba ti ilu kikendélo ala fi si pe agogo zo a tun nra
gwan yé kejiba gba si o si oqo nimbati o si Qbo-
kója.

Mo ti pe o jù ala iyan. Bayán na kere Irohin Yoruba
lai si oqo arisan jisan wa ma fi kí o si fi latayo gbo
alatoro mu fi Oluigbo, lólu inan mihi ní o wípa yoo
seni. Idan fu Alfa Ayodeji si maa wi galana peye rea na
siaye Qalapa zo jù rísa "Owo po nímu lewa kóbi." Nipa
mo si re po hó, si o yé kóbi jù, mo fi o sun Alfa
si oqo opopopo Kristian si o yé kóbi pe oppopopo Imole si
ka ka iyi Alfa. o si qidá, Alfa Rashid

Kisi se ti bayin Imole Bi paapa ko si le Alakunsi pe on
firan okunkun ja inmò kóbi ko jù oqo idan. Qopodo Alhaji
Awe Oluigbo a si wi wíje si ala iyan. Imole ni mo mo ti
si kóbi, gbo, a kade kóbi si ní oqo idan.
Eko si kóbi si Ibeni Olowa. Bi Alfa Rashed ha si tuba
(Anqbi Ifasa) owo Alfa Ayodeji pa on kóbi si oqo idan,
labi si aljóju ti o pér maa si ejú lewo ba pe gbagbo oju
maa han, enihi o rísa, si Olowa yoku mo bi. O mo
igbidi aljóju ba jù si koto pe ofin Olowa se pér iwo ko
gbo si o rísa yé si pada, yó gbo, Jale, Iwo ko gbo yé
si a maa si fi aljóju rísa.

Mo ti he Alfa Rashid ari, Iwo ko gbo yé pada, Iwo
Ayodeji yó idan owo, state owo co yé kóbi se paapa, Iwo
ni si pe jalo tayo Imole ko si gbo yé pada, si Qorun si
Ijébi si tyoku pon kanyewo así ni ai pe kóbi si maa gbo nimbabobo
yé oju si Jessi, Kejeti, on ni wa Sura 27/27, Sura 30/30-18
Alakunsi jíti si, ko si kóbi si Alfa Ayodeji mo fi kóbi si o
Munosa mino Alakunsi rawa, wa ni sunsi imi kóbi si o
Dala juyin Imole koso, ede Laro-
Larabasa, si opopopo yóju nílo si
é se pér iwo Qorun si
ede Larabasa dan iwo par-
re, ede adajú ni, egungó
juyin Imole si ko mo Iwámu-
ru, ti o ba si bi nyin si
iwo sunsi imi kóbi si o
Larabasa, yé se pér Qorun si
si a si bi Momuda. Se o si i
okukusun si juyin Imole wa
ke níso Alakunsi se po awo

Alfa Rashid, Ayodeji se po
stapé gbo igbagbo bi Isakki
(Anqbi Ifasa) Jákóba (Anqbi Ya-
Onigbo) wa Alójima (owu kabu) Moses (Anqbi Moses) As-
sere, o ní owo níja wa owo
royal (Anqbi Aranu) Dálébi (Anq-
bi si che wa abu póló, skint bi
Dewuda) Sóhounan (Anqbi
nipa iji póló gbo igbagbo)

Amoyi Iran Ifasii (Anqbi
Ifasa), ti o ba si bi nyin si
iwo sunsi imi kóbi si o
Larabasa, yé se pér Qorun si
si a si bi Momuda. Se o si i
okukusun si juyin Imole wa
ke níso Alakunsi se po awo

Alfa Rashid, Ayodeji se po
stapé gbo igbagbo bi Isakki
(Anqbi Ifasa) Jákóba (Anqbi Ya-
Onigbo) wa Alójima (owu kabu) Moses (Anqbi Moses) As-
sere, o ní owo níja wa owo
royal (Anqbi Aranu) Dálébi (Anq-
bi si che wa abu póló, skint bi
Dewuda) Sóhounan (Anqbi
(Wo aju ewe koko)

ORORO OLIFI BOGBONSE (Consecrated Olive Oil)

Fon anfini awon si o si ri iwo Agiri Adura lowi mi,
ati awon si o abo iwu ororo olifi mimó yé, a si se apon
a si si alaure sa alimoyi iku Ibadan fun shá. Igo ororo
mo ko pô rawe, alioruna si pasti o ba ti o kóbi iwo
rawe fun iwo. Igo kan sabi maijú si a le se fun iwo
iwo, kóbi he le kari awon emi dé.

Orore daa puppi fun orijinl stó adura, aii fun
orijinl awon iwo pataké ati iwanan. O jù ororo ti owo
ti o si mimó (consecrated) iku Ibadan fun wa. Agiri ati
alaye bikun si wa si a o fi ranje si talakéen ti o
ha ra a. Idiwo iye ororo na jù jù na.

z. fi own ranje si.
Evangelist Joseph Akande
P. O. Box 45 OGBOOMOSH-OIGERIA

I WE SI OLOTOU IROHIN YORUBA

IDAHUN SI IBERE
OLATUBOSUN

Iba mi yio dura paro bi gbo
je gba mi leye de lati fo osi
si ibere Ogbin Samson Olaiya Gold
Coast, eyi vo jada ni 1951/52
nipe ibere ne noso Bibili Sheba.
1 Pe kini - raka iyé. Mo
akil Bi ha re orukwu lye rye ni
Jokobah. Baba o si ni Am
ram o so ni eyi noso ogo Olo
ruru Ekuolu oru 6:10.

2 Pe tani kerekere be seru,
Balawo Q'ny Beon Alusa Qlo
run kan afi ngbanu o si eyi ne
mimo Numeen 22: 12-13.

3 Pe Woli wo iku ibane
ai gbo eko wo noso san. Apomisi
Panini, o o ilisi pe awon apomisi
ori Iyu 11:12.

4 Nipa orukwu Baba John emi ko
ki kekere aye amu Bibili kerekere
ni ibere iwe Woli wa a ri ka
nibe pe yekunran kan wa era
Uso, jughi yio dura mi bi
arakunra wa na ba letoka mi ai
ese oyo ne noso Bibili M'mo ag
si dasipu—o.

Aho mi re o, JBN sig ko si
pa eyin o.

"Emi ni omo igi nisoto
David Ade Adediran
Baptist Church

KEFFI

"Fun Arun Wosewose, I-skuregbe
Ati Orishiri Iwo a

Elasto

THE BIOCHEMIC TABLET

È ti se ti o fi dala ènipe arun miran wa ti ki
gb'oogun? ohun ti o nifa a ni a ko ti l'ero pe on ni
ni a ko gbangba si isale yi AISAKA-YIKA LTD (BAD
C'R'C LTD) LTD. Egboji titan ti o estejje ti oluhware
ko le fi ri orora kakan ni "Elasto". Ti cusa ha lo egboji
yi fi o ba ti ni arbn latukregbe, q'ay-wuwa, wosewose ati
orijisiri arun ti ajan-yan-eyi ti mu wa gboogbo re ni egnoji
yi yio gboan danu bi idan, gboogbo agbara ati ilera oluware
wa di ogoon. Tete lo ra egboji Elasto ni Sybu égbo ji ti o
ba ri i, wa si fi qui aro re jowu pe ogun atata ni egboji
kekére na.

DORCAS EFUNDUN ANIKE o si so ojo lewuri papo siipa Olo
gbo na bi o si je yomo vere last
kaleesi re wa ati bi o si je olu
rianiwo poteki fun baba re ni
lii Olusosa of Ifeosa.

ABULE TINDI-ABEOKUTA—
"Obioru nra ni Adosoko nk" Ni
ogbo kini oju kejide edo si at avon
Soyi Tindi jo Islam brast fu
Ogboje Dorcas Efundun Aniki
& y. Ogboje S. A. Sowunmi
Enia dabi osasi, tian-toda Socoti
le kaa o dahil tsepe awua 1958
awo Socoti re mi.

Ojogbo je li alijo si at oyi
kidakidibogbo oju kini odun si
o koya gi, o si fi awuo oru
m o a w o i y e s i
ale Ogbade Josiah Sowunmi, Solesoma
James Sowunmi, oju omilade
awuo oju si ati ciwon gigan.

Koliti o se ihe ikeani no ai reeo o,
Akemajue Njo Ogbade Oluwande

IDAHUN SI IBERE
OLATUBOSUN

Iba mi yio dura ni i be la
ba mi tasa ni idahun wonyi
Jade nipa ibere Ojedai Sessou
Olatawase Ajewon Olusosa oy
si o jade nisilewu ni 1951/52
Idahun kini-karam si baba
Moss. Eka o :o:
Idahun kofiji-Orisun si kiki
baba awo, Number 22: 12,

Idahun kofiji-Orisun si Baba
nia John.
Idahun kofiji-Apostoli Paulu
si quisti a nfi basie are re y
ogwoewon, Igo-ig 12:12-13.
Mo dudu o.

Bini si
Prophet Peter & Uyinloye
Osun-Aran

VIA ILORIN

Akiyesi

A febi owo obuhene wa ma
mai ewu si awo wa dedi, gidi
ti be ran owo, ki o wa
a lewa bi o ba da a doto
egbi, o o fi gba owo wa kwo si

OLOTU
IKOMIN YORUBA

Sa Ma
Fi Pa ara

BIRE FUN
MIN-THO-LAY-TUM

Ti owo agalo
ati ide
Epidi o se y
Awon "The Mentholatum
Co Ltd" (LONDON) Slough,
England ukoro si o ope.

MENTHOLATUM

ABUYAMO ETI RE
MELOT

AMBA OMBO mba o
Famus bi f
Awon eruru wayibla
ere owo si koso bi

AIPERI
OBIRE
INUI-IWO
OSI
IGBONI
IKO
IBOR-ÖRİN
OTUTU
IBA
JEDIJEDI

ali oridireti awo
arwa nra nra nra
onida l'oso nli gbo
EFHN HIRU. Lo re
"YARO" awo lgbu
arwa onida si l'oso
gbocho awo arwa
si l'oso re onida
l'oso

"YARO" he
maji o se gbocho
Nigeria.

Ki iwo si nri i
pe orukwu "YARO"
al owo lora lgo na
ki nwo ma ba sa
adambipi egboji mi
zoo tuo o.

SA MA IROHIN YORUBA NIGERIA
KAIWS GBOGBE

